

Kommunal planstrategi 2024-2027

Fauske kommune

Forsidebilde. Bilde av landskap og himmel i høstfarger, sett fra Holtanveien mot Løgavlen, Fauske kommune. Foto Liv-Heidi Arstein.

1 Innledning

Kommunal planstrategi skal utarbeides hvert fjerde år, etter konstituering av nytt kommunestyre. Planstrategien skal vedtas i løpet av det første året av styringsperioden, jf. plan- og bygningsloven § 10-1 første ledd.

Plan- og bygningsloven §10-1:

Kommunestyret skal minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden.

2 Formålet med kommunal planstrategi

Formålet med kommunal planstrategi er å prioritere kommunens planbehov i kommunestyreperioden. Hensikten er å gi det nye kommunestyret mulighet til å sette søkelys på de planoppgaver som bør startes opp eller videreføres for å legge til rette for en ønsket utvikling i kommunen.

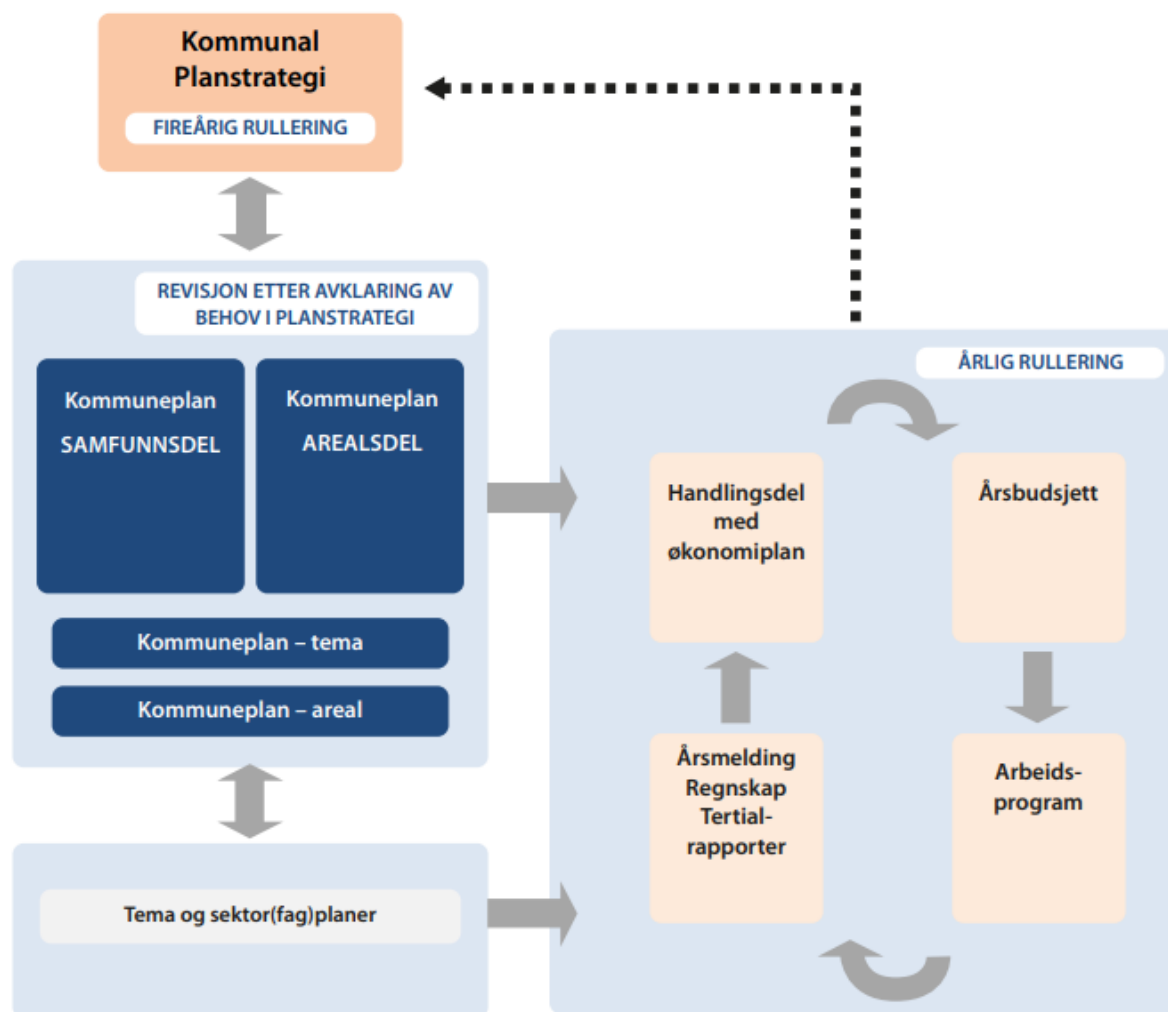
Planstrategien beskriver hvilke planer det er behov for, i lys av hvilke planer og utfordringer kommunen og regionen har. Planstrategien er ikke en plan, men et hjelpemiddel for kommunen.

3 Plansystemet i kommunen

Kommunen skal ha en samlet kommuneplan som omfatter en samfunnsdel med handlingsdel og en arealdel. Kommuneplanen skal ivareta kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgaver, og bør omfatte alle viktige mål og oppgaver i kommunen jf. Plan- og bygningsloven § 11-1.

Det kommunale plansystemet, se figur 1, er bygd opp slik at man har en overordnet kommuneplan, som er bestående av en samfunnsdel og en arealdel med planbestemmelser og plankart. Kommuneplanens samfunnsdel tar stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunesamfunnet. Arealdelen viser sammenhengen mellom framtidig samfunnsutvikling og arealbruken, og plankartet og bestemmelsene er juridisk bindende.

I kommunen gjennomføres det planoppgaver innenfor en rekke områder, både lovpålagte og ikke lovpålagte. Dette gjelder både planoppgaver som ikke følger plan- og bygningsloven (lovpålagte etter sektorlovverket og ikke lovpålagte), og planlegging som følger plan- og bygningsloven.

Figur 1. Figur som viser kommunal planstrategi i det kommunale plansystemet.

4 Overordnede føringer

Rammene for kommunal planlegging settes både på nasjonalt og regionalt nivå for å fremme ei bærekraftig utvikling for hele landet. Dette kapittelet omhandler sentrale føringer som påvirker den kommunale planleggingen.

4.1 Nasjonale føringer

4.1.1 FNs bærekraftsmål

I 2015 ble [2030-agendaen med de 17 bærekraftsmålene](#) vedtatt av alle FNs medlemsland, også Norge. Regjeringen bestemt at bærekraftsmålene, se figur 2, skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer. Bærekraftsmålene ser miljø, økonomi og sosial utvikling i sammenheng.

Et sentralt prinsipp i 2030-agendaen er at ingen skal utelates. De mest sårbare og marginaliserte menneskene og gruppene i verden skal inkluderes i utviklingen. Bærekraftsmålene krever felles innsats fra myndigheter, sivilsamfunn, privat sektor og academia i alle land.

FNs 2030-agenda har fem overordnede perspektiver:

- Samordning og samarbeid i planleggingen - at kommunen legger til rette for trygge, bærekraftige og levende lokalsamfunn
- Trygge og inkluderende lokalsamfunn - der det er godt å bo, leve og arbeide
- Velferd og bærekraftig verdiskaping - grønne næringer, sirkulær økonomi, sikre god infrastruktur og bidra til omstilling i offentlig sektor
- Klima, natur og miljø for framtida - hensyn til naturmangfold, omstilling til et klimarobust lavutslippssamfunn, langsiktige arealvurderinger og helhetlig forvaltning av vannressursene.
- Samfunnssikkerhet og beredskap - tverrfaglig og helhetlig arbeid med samfunns- og arealplaner, risiko- og sårbarhetsanalyser og beredskapsplaner

Det er derfor viktig at bærekraftsmålene blir en del av grunnlaget for samfunns- og arealplanleggingen. FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å blant annet sikre sosial rettferdighet og god helse, samt å stanse tap av naturmangfold og klimaendringer.

Figur 2. Bilde av FNs 17 bærekraftsmål.

4.1.2 Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027

Regjeringen legger hvert fjerde år fram nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging for å fremme en bærekraftig utvikling i hele landet. De nasjonale forventningene skal følges opp i fylkeskommunenes og kommunenes arbeid med planstrategier og planer, og legges til grunn for statlige myndigheters medvirkning i planleggingen.

- [Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023–2027 - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

4.1.3 Statlige planretningslinjer

Det er utviklet statlige planretningslinjer som legger føringer for kommunal planstrategi for kommunen. Under er det listet opp flere retningslinjer som er førende for kommunal planlegging. Listen er ikke uttømmende:

- [Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag](#)
- [Rikspolitiske retningslinjer for barn og planlegging](#)
- [Statlige retningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning](#)
- [Statlige planretningslinjer for samordnet bolig, areal- og transportplanlegging](#)
- [Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging \(T-1442/2021\)](#)
- [Retningslinje for behandling av luftkvalitet i arealplanlegging \(T-1520/2012\)](#)
- [Retningslinjer for planlegging av riks- og fylkesveger etter plan- og bygningsloven](#)
- [Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen](#)
- [Retningslinjer for planlegging og lokalisering av vindkraftanlegg](#)

4.1.4 Plan- og bygningsloven

[Plan- og bygningsloven](#) er den viktigste loven for forvaltning og bruk av arealer i Norge, og gir rammene for all arealforvaltning, byggevirkosomhet og planlegging.

Ifølge formålsparagrafen (§1) er lovens overordnede målsetting å fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner. Krav som er gitt direkte i loven er blant annet prinsippet om universell utforming og hensynet til barn og unges oppvekstvilkår. Planlegging og vedtak skal sikre åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte interesser og myndigheter. Det skal legges vekt på langsiktige løsninger, og konsekvenser for miljø og samfunn skal beskrives.

4.1.5 Lov om folkehelse

[Lov om folkehelse](#) (folkehelseloven) trådte i kraft 1. januar 2012. Loven skal bidra til en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse, herunder utjevner sosiale helseforskjeller. Loven fastsetter at folkehelse er et ansvar i alle sektorer, ikke bare i helsesektoren, og på alle forvaltningsnivåer; kommuner, fylkeskommuner og statlige myndigheter.

Folkehelseloven bygger på fem grunnleggende prinsipper for folkehelsearbeidet;

1. utjevne sosiale helseforskjeller
2. «helse i alt vi gjør»
3. bærekraftig utvikling
4. føre-var

5. medvirkning

Et systematisk folkehelsearbeid innebærer at kommunen skal ha oversikt over helsetilstanden til befolkningen og de faktorer som påvirker helsetilstanden. Denne kunnskapen og identifiserte folkehelseutfordringer skal legges til grunn i arbeidet med planstrategi og som grunnlag for fastsetting av mål og strategier gjennom kommuneplanarbeidet. Kommunen skal iverksette nødvendige tiltak for å møte folkehelseutfordringene.

Folkehelseloven legger føringer som virker inn på den kommunale planstrategien:

- [§5 Oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer i kommunen](#)
- [§6 Mål og planlegging.](#)

4.1.6 Samiske interesser

Sametingets planveileder

Formål med [Sametingets planveileder](#) er å legge forholdene til rette for sikring av naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv ved statlig, regional og kommunal planlegging, samt ved enkeltvedtak etter plan- og bygningsloven.

Planveilederen gjelder for planlegging og vedtak som kan få virkninger på naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv i det tradisjonelle samiske området på land og i sjø ut til en nautisk mil utenfor grunnlinjen.

Konsultasjonsplikt

[Sameloven](#) inneholder en plikt for staten, fylkeskommuner og kommuner til å konsultere Sametinget og andre samiske interesser i saker som angår dem. Reglene om konsultasjoner ble lovfestet i juni 2021 gjennom vedtakelsen av sameloven kapittel 4, konsultasjoner.

Det er utarbeidet en [veileder for kommuner og fylkeskommuner om konsultasjoner med samiske interesser](#) der formålet er å gi kommunene og fylkeskommunene et praktisk hjelpemiddel ved gjennomføringen av konsultasjonsplikten etter sameloven. Konsultasjonsplikten gjelder i tillegg til vanlige saksbehandlingsregler. Loven endrer ikke på det kommunale selvstyret.

Eksempler på hva som kan omfattes av konsultasjonsplikten (listen er ikke uttømmende):

- arealinngrep- og arealdisponeringssaker, næringsutvikling
- reindrift, fiske, landbruk, mineralvirksomhet, biomangfold og naturvern
- alle ideelle og materielle former for samisk kultur
- musikk, teater, litteratur, kunst
- media, språk, utdanning, forskning
- religion, kulturarv, kulturminnevern
- immaterielle rettigheter og tradisjonell kunnskap
- stedsnavn, eiendoms- og bruksrettigheter
- helse- og omsorgstjenester, barnehager
- vind- og vannkraft, bærekraftig utvikling

4.2 Regionale føringer

4.2.1 Fylkesplaner

Fylkesplan for Nordland 2013- 2025, er førende for kommunenes planlegging. Fylkesplanen er en overordnet plan for den helhetlige utviklingen i Nordland.

Fylkesplanen har tre målområder:

- *Livskvalitet – et aktivt og inkluderende samfunn. Alle i Nordland skal ha mulighet til å kunne utvikle sine evner, ferdigheter og interesser og innbyggerne skal ha gode levekår. Strategier for å følge opp dette er blant annet en god boligpolitikk, styrket barnehage, skoler og arbeidsplasser til helsefremmende arenaer og inkludere tilflyttere og innvandrere slik at de blir aktive samfunns-deltakere.*
- *Livskraftige lokalsamfunn og regioner: Et samfunn som preges av mangfold, entusiasme og kreativitet. Nordland skal bli attraktivt og det omfatter både fysiske, sosiale, kulturelle, økonomiske og andre ressursmessige faktorer. Det er et mål at Nordland skal ha attraktive og funksjonelle lokalsamfunn og regioner og at befolkningen skal ha tilgang til fleksible og robuste utdanningstilbud.*
- *Verdiskaping og kompetanse: En visjon om et nyskapende Nordland hvor man kan omstille seg i takt med omgivelsene. Det er et mål om økt kompetanse og forsknings- og utviklingsaktivitet, og befolkningen i Nordland skal ha tilstrekkelig og kompetent arbeidskraft. Nordland skal også ha et konkurransedyktig, innovativt og bærekraftig arbeids- og næringsliv.*

Nedenfor er det listet opp lenker til noen av Nordland fylkeskommunes regionale planer og strategidokument som er førende for planstrategien (listen er ikke uttømmende):

- [Fylkesplan for Nordland 2013-2025](#)
- [Regional transportplan for Nordland 2022-2033](#)
- [Regional plan for Landbruk i Nordland 2018-2030](#)
- [Regional plan for klima og miljø - grønn omstilling i Nordland](#)
- [Regional plan om vannkraft i Nordland](#)
- [Regional plan om vindkraft i Nordland](#)
- [Regional plan for høstbart vilt og innenlandsfisk 2016-2028](#)
- [Regional vannforvaltningsplan 2022-2027 Nordland og Jan Mayen vannregion](#)
- [Kilder til livskvalitet – regional folkehelseplan for Nordland 2018-2025 -](#)
- [Kulturstrategi for Nordland fylkeskommune 2023-2027 \(PDF, 6 MB\)](#)
- [Mineralstrategi for Nord-Norge](#)
- [Strategi for marin verdiskaping i Nordland 2022-2026](#)

4.3 Interkommunalt samarbeid

4.3.1 Saltenstrategier 2020-2024

[Saltenstrategiene 2020 -2024](#) viser det regionale samarbeidet og Salten regionråds oppgaver. FNs 2030 Agenda for bærekraftig utvikling reflekterer miljømessig, økonomisk og sosial bærekraft som legges til grunn for Saltenstrategiene.

Det er Salten Regionråd som har det overordnede ansvaret for utvikling og implementering av Saltenstrategiene, i nært samarbeid med kommunene i Salten og andre samarbeidspartnere i samfunns- og næringsliv. Saltenstrategiene viser hvordan man ser for seg Salten i et framtidssbilde mot år 2035 og hvilke verdier regionrådet ønsker å legge til grunn for arbeidet for å nå disse målene.

Hovedmålet for Saltenstrategiene er:

Vi skal stimulere til bolyst, bærekraftig verdiskaping og velferd i Salten.

Det er også definert tre ulike delmål i Saltenstrategiene for å fremme verdier og holdninger for et mer bærekraftig samfunn:

Attraktive Salten – bolyst og identitet:

-Salten skal være en attraktiv region å bo og arbeide i, og besøke.

Bærekraftig nærings og samfunnsutvikling:

-Øke kompetansen, verdiskaping og sysselsetting i et framtidsrettet næringsliv.

Infrastruktur og kommunikasjon:

-Styrke naturlige bo- og arbeidsområder, og Salten som et helhetlig servicemarked.

4.3.2 Interkommunalt plansamarbeid for kommunedelplan for Skjerstadvfjorden

Kommunedelplan for Skjerstadvfjorden fastsetter rammer for bruk og vern i sjøområdene i Fauske, Bodø og Saltdal. Hensikten med planarbeidet har vært å etablere en felles arealplan for fjordsystemet og en felles forvaltning av fjorden. Planen og de vurderinger som er tatt, konkluderer med at planen vil være et godt styringsverktøy for den videre utviklingen i fjordsystemet, basert på forutsetningen om bærekraftig forvaltning.

Hovedmålet for kommunedelplan for Skjerstadvfjorden er:

- Videreutvikle havbruksnæringa i Skjerstadvfjorden innenfor en bærekraftig ramme.
- Grunnlag for god, langsiktig og bærekraftig forvaltning av ressursene, stimulere til samarbeid og verdiskaping.
- Utvikle en mer ensartet forvaltningspraksis i området.
- Kombinert formål til akvakultur og småbåthavn.

5 Utviklingstrekk og utfordringer

Fauske kommune har et folketall per 3. kvartal 2023 på 9815 personer, og et areal på 1197 km². Arealet består av skog, åpen fastmark*, åpen myr, bart fjell, grus- og blokkmark, varig snø, is og breer og ferskvann som utgjør et areal på 1176,42 km², og jordbruksareal på 19,82 km². Det bebygde arealet utgjør 14 km².

*Åpen fastmark: areal som ikke er myr, og heller ikke er jordbruksareal, skog, bebyggelse eller samferdsel.

5.1 Befolkningsutvikling og sammensetning

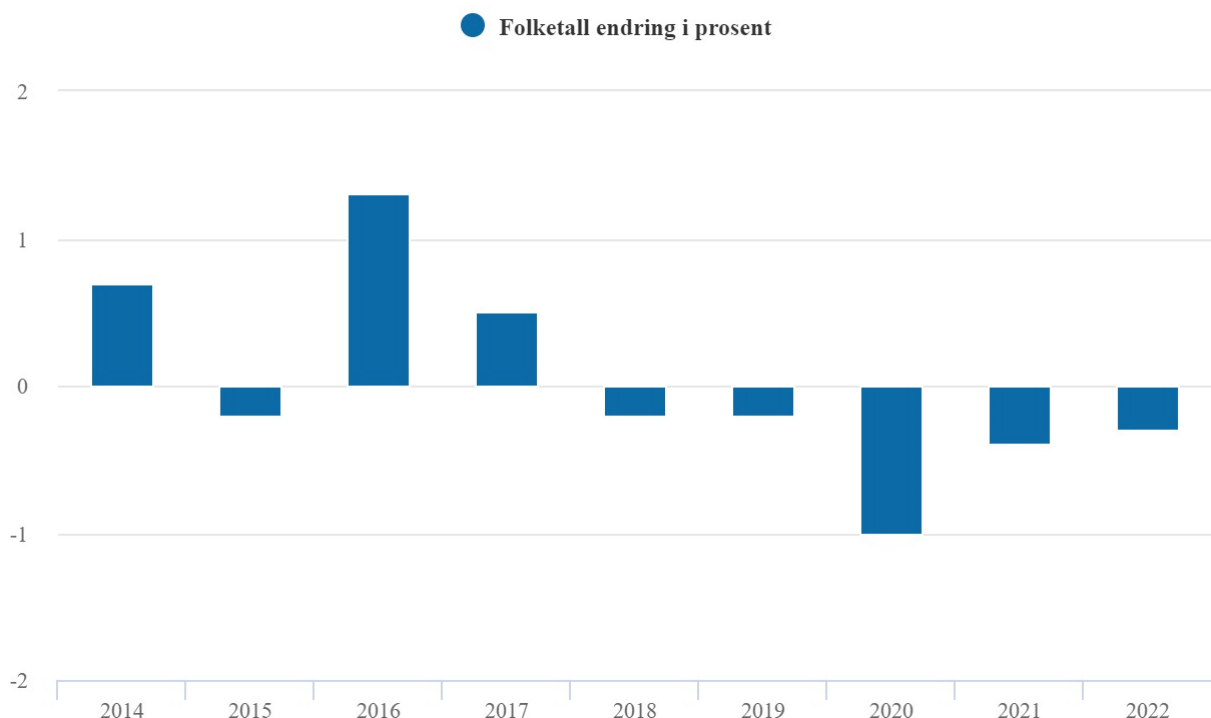
Befolkningsframskrivninger er beregninger av hvordan befolkningen i Norge utvikler seg framover, gitt ulike forutsetninger om fruktbarhet, dødelighet, innvandring og utvandring. Blant Statistisk sentralbyrå (SSB) ulike framskrivingsalternativer er MMMM-alternativet (mellomalternativet, eller hovedalternativet) det som i størst grad kan regnes som en befolkningsprognose som oppfattes som den mest sannsynlig på tidspunktet prognosen blir laget.

Tallene til SSB viser at folketilveksten for regionene i Nordland fylke at det er Salten som har hatt størst økning med 3,6 %, og Lofoten med 2,5 % de 10 siste årene. De resterende regioner i Nordland har hatt en nedgang i folketilveksten.

Statistikken fra SSB viser at Fauske kommune har hatt en svak negativ endring i folketallet siden 2018, og ligger på -0,3 % for 2022, se figur 3. Andelen av innbyggere over 67 år har steget med 3 % mellom 2017 og 2022. Fødselstallene sank fra 2017 og fram til 2020, og har etter det vært svakt stigende.

På sikt er innbyggertallet forventet å holde seg relativt stabilt, og det forventes å være 9 389 innbyggere i Fauske i 2030.

Folketall, endring i prosent

Figur 3 viser folketallet i Fauske kommune med endringer i prosent. Kilde: SSB

5.2 Levevilkår og folkehelse

Regjeringens kvalitetsreform [Leve hele livet](#) skal imøtekomme utfordringene knyttet til den endrede demografiske sammensetningen med flere eldre, og snu perspektivet på den eldre delen av befolkningen fra utfordring til ressurs. Fauske kommune har hatt visjonen Folkehelsekommunen der alle trives, siden 2011. Denne har Fauske kommune jobbet mot, fremmet utad, og benyttet i kommunens logo, profil, presentasjoner og lignende. Fauske har ingen egen "folkehelseplan". Dette betyr at folkehelseperspektivet må ivaretas i kommuneplanens ulike plandeler så vel som i kommunedelplaner, temaplaner og virksomhetsplaner. Slik kan helse sikres i alt som gjøres.

Folkehelseinstituttet utarbeider hvert år kommunale folkehelseprofiler og oppvekstprofiler. Dette er et bidrag til kommunens arbeid med å skaffe oversikt over helsetilstanden i befolkningen og faktorer som påvirker denne, jamfør lov om folkehelsearbeid.

5.2.1 Hovedfunn fra kunnskapsgrunnlaget

Noen hovedfunn fra kunnskapsgrunnlaget oppsummeres her:

Befolkning

Andelen barn (0-17 år) i kommunen per 1.1.2023 som er innvandret eller norskfødt med innvandrerforeldre, er lavere enn i landet som helhet. Andel og antall barn som innvandrer har fortsatt å øke i de fleste kommuner i 2023, som følge av krigen i Ukraina. Om lag en tredjedel av flyktningene som har kommet til Norge fra Ukraina er barn og unge.

Andelen barn som bor i husholdninger med vedvarende lav inntekt, er lavere enn i landet som helhet. Vedvarende lav husholdningsinntekt vil si at den gjennomsnittlige inntekten i en treårsperiode er under 60 prosent av median husholdningsinntekt i Norge.

Andelen barn i familier som har mottatt sosialhjelp minst én gang i løpet av året er ikke signifikant forskjellig fra landsnivået. Barn av sosialhjelpsmottakere antas å være en potensielt utsatt gruppe, både økonomisk og sosialt.

Andelen ungdomsskoleelever som oppgir at de er svært eller litt fornøyde med lokalmiljøet, er lavere enn landsnivået. Barn og unge bruker lokalmiljøet i større grad og på en annen måte enn voksne. Tallene er hentet fra Ungdata-undersøkelsen.

Andelen ungdomsskoleelever som oppgir at de har høy tilfredshet med livet, er ikke signifikant forskjellig fra landsnivået. Andelen inkluderer de som svarer 8 eller høyere på en skala fra 0-10 der 0 er det verst mulige livet de kan tenke seg og 10 det best mulige. Tallene er hentet fra Ungdata-undersøkelsen.

I aldersgruppen 45 år og eldre er andelen som bor alene ikke signifikant forskjellig fra landsnivået. Andelen unge eldre (64-79) i kommunen er høyere enn i landet som helhet. I aldersgruppen 75 år og eldre er andelen som bor alene ikke signifikant forskjellig fra landsnivået.

Oppvekst og levekår

Andelen barn som bor i husholdninger med vedvarende lav inntekt, er lavere enn i landet som helhet. Vedvarende lav husholdningsinntekt vil si at den gjennomsnittlige inntekten i en treårsperiode er under 60 prosent av median husholdningsinntekt i Norge.

Andelen ungdomsskoleelever som oppgir at de har høy tilfredshet med livet, er ikke signifikant forskjellig fra landsnivået. Andelen inkluderer de som svarer 8 eller høyere på en skala fra 0-10 der 0 er det verst mulige livet de kan tenke seg og 10 det best mulige. Tallene er hentet fra Ungdata-undersøkelsen.

Andelen som bor i husholdninger med vedvarende lav inntekt, er lavere enn i landet som helhet. Vedvarende lav husholdningsinntekt vil si at den gjennomsnittlige inntekten i en treårsperiode er under 60 prosent av median husholdningsinntekt i Norge.

Andelen som bor i husholdninger med høy gjeld, er lavere enn i landet som helhet. Høy gjeld vil si en gjeld tre ganger høyere enn samlet husholdningsinntekt.

Miljø, skader og ulykker

Andelen ungdomsskoleelever som oppgir at de er svært eller litt fornøyd med lokalmiljøet, er lavere enn landsnivået. Andelen ungdomsskoleelever som opplever at det er trygt å ferdes i nærområdet på kveldstid, er ikke signifikant forskjellig fra landsnivået. Tallene er hentet fra Ungdata-undersøkelsen.

Fauske kommune har utarbeidet en plan for [Hovednett for sykkel](#), som ble vedtatt i 2015 og er gjeldende. Målsettingen med sykkelplan for Fauske:

- Definere et sammenhengende hovednett for sykkel på Fauske – som grunnlag for helhetlig tilrettelegging for sykling og gåing som transportform i kommunen.
- Tilby befolkningen i Fauske et vegnett som er trafiksikkert, som gir god framkommelighet for syklister og gående og gjør det attraktivt å gå og sykle.
- Fremme sykling/gåing som viktig i et helseperspektiv.
- Sykkelvegnettet skal være informativt og ukomplisert, og invitere til sikker atferd gjennom utforming og skilting. Det skal være enkelt å handle riktig og vanskelig å gjøre feil.

Helserelatert atferd

Andelen 17-åringer som oppgir at de trener sjeldnere enn ukentlig er ikke signifikant forskjellig fra landsnivået, vurdert etter resultater fra nettbasert sesjon 1 for gutter og jenter.

Helsetilstand og påvirkningsfaktorer

Forventet levealder for kvinner i Fauske er 83,3 år, noe som er 1,2 år kortere enn for landsgjennomsnittet, og for menn 79 år, og er 2 år kortere enn landsgjennomsnittet.

Forskjellen i forventet levealder mellom de som har grunnskole og de som i tillegg har videregående eller høyere utdanning, er ikke signifikant forskjellig fra landsnivået. Forskjellen i forventet levealder mellom utdanningsgruppene er en indikator på sosiale helseforskjeller i kommunen.

I Fauske kommune gruppen fra 80 år og over er forventet en dobling fram mot 2040, fra 488 til 1043 personer. Et samfunnsmessig trekk er at prosentandelen eldre er større i små kommuner på rundt 2000 innbyggere enn i store kommuner. Dermed er også etterspørselen etter omsorgstjenester relativt sett også større i små kommuner. Man har naturligvis ikke kunnskap om hvordan helsen til dagens 50-60 åringer blir om to tiår, men en sannsynlig pekepinn er at dagens tjenestebruk vil være likt fremtidig tjenestebruk.

Folkehelseutfordringer

Det er demografiske endringer og en sårbar kommuneøkonomi. I tillegg er det en negativ utvikling i alderssammensetning, hvor en stadig større andel vil være i de eldre aldersgruppene, vil by på betydelige samfunnsmessige utfordringer. Økende grad av psykisk uhelse i samfunnet, ensomhet og isolasjon. Store rekrutteringsutfordringer og vesentlig mangler i omsorgstrappen.

Disse utfordringer gjelder for Fauske kommune:

- Økt behov for kommunale helse- og omsorgstjenester
- Antall og andelen eldre i befolkningen vil øke i årene fram mot 2030/2040.
- Tidlig utskrivning fra sykehus
- Flere lever lenger med sykdom som krever oppfølging
- Folkehelseutfordringer
- Færre i yrkesaktiv alder – knapphet på helsepersonell
- Et stort press på tjenestene og en trussel mot sosial og økonomisk bærekraft
- Andelen eldre personer øker, spesielt eldre over 80 år
- Fauske er en kommune med mange eldre i forhold til folketallet og mange personer med demens.
Tall fra SSB/ demenskartet.no viser mange personer med demens i Fauske og det vil øke drastisk med en nesten fordobling på de neste 20 årene. Dette vil påvirke og ha konsekvenser for flere områder i samfunnet og kreve løsninger.

Innsatsområder i kommunen

- Aldersvennlig samfunn
- Helhetlige boligløsninger
- Frivillighet, aktivitet, og felleskap
- Helsehjelp, forebygging og hverdagsmestring- sammenheng i tjenestene
- Velferdsteknologi og omstilling
- Kvalitet og kompetanse

Kommunalt beredskap

Kommunens plikter innen samfunnssikkerhet og beredskap følger av bestemmelsene i lov og forskrift om kommunal beredskapsplikt.

Fauske kommune har inngått samarbeid med de andre kommunene i Salten om en felles brann- og redningstjeneste. Det betyr at [Salten brann IKS](#) ivaretar kommunens beredskapsplikt innenfor brann- og redning.

5.3 Miljø og klima

Utslipp av klimagasser

I forhold til alle regionene i Nordland i perioden 2009 - 2021, har Fauske kommune hatt en utvikling av klimagassutslipp med en svak endring på -4706,27 tonn CO₂-ekvivalenter i positiv retning. Fauske kommune har tredje best resultat i Saltenregionen med kun 25 792,53 tonn CO₂-ekvivalenter, da sett i forhold til Sørfold med størst utslipp på 374 663,16 tonn CO₂-ekvivalenter, for 2021.

Det er sektorene veitrafikk med 12672,9 tonn CO₂-ekvivalenter og jordbruk med 6950,5 tonn CO₂-ekvivalenter som har de største klimagassutslippene her i kommunen.

Menon Economies har oppdrag for Nordland fylkeskommunen utarbeidet et kunnskapsgrunnlag om utslipp og energi, samt tiltaksanalyser for å redusere utslipp og energibruk, og øke energiproduksjon. Fauske kommune bruker den som kunnskapsgrunnlag i kommunens planarbeid.

Klimaendring

I Klimaprofil Nordland beskrives forventede klimaendringer ved høye klimagassutslipp. Klimaprofilen anbefaler et klimapåslag i Nordland for kraftig nedbør, flom og for stormflo for å ta høyde for klimaendringene som kommer når det planlegges for framtiden. Prognosene viser at det blir varmere og våtere i årene som kommer fram mot 2100.

Gjennomsnittlig årstemperatur i Nordland er beregnet til å øke med ca. 5 grader celsius. Årsnedbøren i fylket er beregnet til å øke med 20%. Det er viktig å ha økt aktsomhet for skredtypene jord-, flom- og sørpeskred som kan bli både vanligere og mer skadelige. Havnivåstigning og overvann kan føre til skader på bygninger og infrastrukturer i kommunen.

Det er beregnet en betydelig reduksjon i snømengdene og antall dager med snø, med opptil 3-4 måneder kortere snøsesong, ifølge klimaprofilen.

Slik vil klimaendringene påvirke Fauske kommune:

- Økt nedbør, stormflo, vind, skred og flom kan gjøre skader på bolighus, næringsbygg og infrastruktur.
- Klimaendringene kan medføre endra rammevilkår for reindrift, jordbruk, skogbruk og fiske.
- Befolkningens helse kan påvirkes direkte og indirekte av temperaturendringer.
- Økte temperaturer kan føre til endringer i naturen ved økt innvandring av svartlistede arter, og ved at arter beveger seg fra lavereliggende til høyereliggende områder.

5.4 Næringsliv

I Fauske kommune er det flest ansatte innen varehandel, hotell og restaurant, samferdsel, finans- og forretningstjenester og eiendom. Sekundærnæringer og helse- og sosialtjenester sysselsetter også en stor andel personer i kommunen. I 2022 pendlet 1613 personer ut av kommunen, mens det pendlet inn 794 personer.

I tråd med arealstrategiene fra samfunnsdelen, tilrettelegges det for næringsutvikling her i kommunen. I flere forskjellige reguleringsplaner er det avsatt næringsarealer som er ubenyttede. Disse arealene ligger både i Sulitjelma, Valnesfjord og på Fauske, og vil være positiv i forhold til både sysselsetting og næringsutvikling i kommunen.

Fiskeri og akvakultur

Bruk og vern av sjøarealene rulleres i neste periode i samarbeid med Bodø og Saltdal kommune. Felles planlegging for Skjerstadjorden gjennomføres for å få til en mest mulig helhetlig forvaltning av disse arealene. Innspillene vedrørende sjøarealene blir tatt med over til denne planprosessen.

Landbruks- og reindriftsnæring

Fauske kommune forholder seg til «[distriktsplan Duokta reinbeitedistrikt](#)» og «[distriktsplan for Balvatn reinbeitedistrikt](#)». Planene bygger på Reindriftsloven av 15. juni 2007 nr. 40 og er tilpasset forholdene i Duokta og Baltvatn reinbeitedistrikt.

Naturmangfoldet i kommunen

Det ligger totalt 5 verneområder innenfor Fauske kommunes grenser - 3 naturreservater og 2 nasjonalparker. Naturvernområdene er arealer hvor myndighetene har bestemt at naturen skal vernes mot inngrep eller forstyrrelser. Verneområdene sikrer sårbare og truede naturtyper og biologisk mangfold og er med på å bevare områder med særlige verneverdier.

I tillegg til naturvernområdene er [Klungsetfjæra](#) et såkalt Important Bird Area (IBA) og sammen med Saltstraumen og Mjønesbukta utgjør disse stedene svært viktige fuglelokaliteter i Skjerstadjorden.

6 Langsiktig arealstrategier

I kommuneplanens samfunnsdel er det pekt ut ulike temaer som viser retningen kommunen skal jobbe imot i årene som kommer. Det er valgt ut seks fokusområder for langsiktige arealstrategier. Disse fokusområdene er knyttet opp mot FNs bærekraftsmål: sosial, økonomisk og klima- og miljømessig bærekraft.

Arealstrategiene er bindeleddet mellom samfunnsdelen og arealdelen i kommuneplanen. Både arealbruken og arealplanleggingen er viktig for hvordan vi skal oppnå målene i samfunnsdelen.

De seks fokusområdene er:

- *God oppvekst og godt liv*
- *Mangfold og inkludering*
- *Deltakende innbyggere*
- *Attraktive byer og tettsteder*
- *Omstillingsdyktig næringsliv*
- *Klima- og miljøvennlig utvikling*

7 Økonomi

I 2020 ble Fauske registrert i ROBEK - listen og underlagt kontrolltiltak fra Statsforvalteren i Nordland. Dette betyr at kommunen er i en svært vanskelig økonomiske situasjon der handlingsrommet er svært begrenset, og det vil sannsynligvis ikke endre seg i denne kommunestyreperioden.

8 Vurderinger av planbehov

8.1 Kommuneplanens samfunnsdel

Kommuneplanens samfunnsdel er kommunens viktigste styringsdokument. Den skal være grunnlaget for de ulike sektors planer og virksomheter i kommunen, og gi retningslinjer for hvordan kommunens egne mål og strategier skal gjennomføres.

Den gjeldende samfunnsdelen med arealstrategier ble vedtatt 07.04.2022, der arealstrategiene binder sammen samfunnsdelen og arealdelen i kommuneplanen. De overordnede prinsippene i samfunnsdelen er retningsgivende for utviklingen og arbeidet videre i kommunen. FNs bærekraftsmål til grunn for samfunnsdelen og det er valgt ut seks fokusområder som peker ut de viktigste temaene kommunen skal jobbe med i årene framover mot 2034.

Konklusjon: Kommuneplanens samfunnsdel med arealstrategier revideres i slutten av kommunestyreperioden.

8.2 Kommuneplanens arealdel

Da arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel med arealstrategier ble ferdigstilt og vedtatt i 2022, ble det klart at det var et behov for å revidere kommuneplanens arealdel for å få en god kobling mellom arealdelen og samfunnsdelen. Arealstrategiene er bindeleddet mellom samfunnsdelen og arealdelen i kommuneplanen.

Arealstrategiene peker ut de overordnede prinsippene som skal være retningsgivende for utviklingen av Fauske kommune fram mot 2034. Strategien fastlegger også prinsippene for kommunens arealforvaltning i årene framover. Gjennomføringen av arealstrategien skjer på alle plannivåer; ved utforming av kommuneplanens arealdel, ved regulerings-planer og i bygge-saksbehandlingen. Planarbeidet vil i tillegg fange opp endringer i overordnede føringer.

Planprogrammet for kommuneplanens arealdel ble vedtatt 16.11.2023. Arbeidet med å revidere arealdelen er godt i gang.

Konklusjon: Planarbeidet pågår, og er beregnet å ferdigstilles i årsskiftet 2024/25.

9 Oversikt over planer som skal utarbeides eller rulleres

Planoppgaver	Plantype	Type endring	Startår	2024	2025	2026	2027	Vedtaksår	Kort beskrivelse
Alkoholpolitisk handlingsplan 2025-2029	Temaplan	Rullering	2024	X	X			2025	Lovpålagt oppgave. Revideres 2024
Boligpolitisk plan inkludert boligsosial handlingsdel	Temaplan	Ny	2024	X	X			2025	Må utarbeides.
Boligsosial handlingsplan 2018-2028	Temaplan	Rullering	2026			X		2026	Revideres hvert 4. år.
Eierskapspolitikk-Eiermelding og selskapsspesifikke eierskapsstrategier	Temaplan	Ny	2024	X				2024	Må revideres.
Helhetlig ROS-analyse		Rullering	2024	X	X			2027	Arbeidet pågår, revideres hvert 4.år
Hovedplan avløp	Temaplan	Ny	2024		X	X		2027	Må lages ny, utdatert
Hovedplan vannforsyning 2026-2038	Kommunedelplan	Ny			X	X		2026	Må lages ny 2026
Kommunedelplan for energi og klima 2018-2030	Kommunedelplan	Ny	2025		X	X		2026	Må revideres.
Kommunedelplan for fysisk aktivitet og friluftsliv 2024-2028	Kommunedelplan	Ny	2024	X				2024	Ble prolongert i 2021, under arbeid.
Kommunedelplan for gruveindustrielle kulturminner i Sulitjelma 2019	Kommunedelplan	Rullering	2019	X	X			2025	Bestemmelsene og hensynsoner mangler i planen, disse innlemmes i kommuneplanens arealdel. Arbeidet pågår.
Kommunedelplan for kulturminne i Fauske kommune	Kommunedelplan	Ny	2024			X	X	2027	Må lages. Sammarbeid mellom Plan og næring og Innovasjon og utvikling / kultur.
Kommunedelplan for strategisk næringsutvikling	Kommunedelplan	Ny	2024		X	X		2026	Må lages. Sammarbeid mellom Plan og næring og Fauna.
Kommunedelplan for trafiksikkerhet 2019-2023	Kommunedelplan	Ny	2024	X				2024	Må lages ny
Kommunedelplan helse, omsorg og velferd 2023- 2030	Kommunedelplan	Ny	2022					2023	Vedtatt 16.11.2023
Kommuneplanens arealdel 2023-2033	Kommuneplanens arealdel	Rullering	2023	X	X			2025	Revidering pågår, planprogrammet vedtatt 16.11.2023.
Kommuneplanens samfunnsdel Fauske mot 2034	Kommuneplanens samfunnsdel	Rullering	2026			X	X		Vedtatt 07.04.2022. Revideres i slutten av kommunestyreperioden.
Legeplan Fauske kommune	Temaplan		2024	X				2024	Politisk behandling vår 2024.

Forslag til kommunal planstrategi 2024 - 2027

Planoppgaver	Plantype	Type endring	Startår	2024	2025	2026	2027	Vedtaksår	Kort beskrivelse
Lokale tiltaksstrategier for miljø- og næringstiltak i landbruket 2023-2026	Temaplan	Rullering	2023	X				2024	Plan, utvikling og klimautvalget vedtok den 30.01.2024 den rullerte tiltaksstrategien.
Målsetninger for hjorteviltbestanden 2021 - 2024	Temaplan	Rullering	2024	X	X			2025	Arbeidet starter opp til høsten etter jakta.
Økonomi og handlingsplan 2024-2027	Kommuneplanens handlingsdel	Rullering	2023	X	X	X	X		Vedtatt 14.12.2023. Rulleres årlig
Ordensreglement SFO 2024-2027			2024	X				2024	Revideres 2024
Ordensreglement skole 2024-2027			2024	X				2024	Revideres 2024
Personell som har deltatt i internasjonal tjeneste (Veteranplanen) 2020-2025	Temaplan	Rullering	2025		X			2025	Revideres i samarbeid med nabokommuner.
Perspektivanalyse 2023 - 2032	Grunnlagsdokument		2023	X				2024	Under arbeid. Revideres hvert 4 år.
Plan for opprusting av kommunale veier 2024-2028	Temaplan	Rullering	2024	X				2024	Revideres hvert 4. år.
Rekruttering- og kompetanseplan 2025-2035	Temaplan	Rullering	2024	X	X			2025	Behandles i PART 2025. Seniorplan inngår
Tilsynsstrategi etter plan- og bygningsloven 2025-2029	Temaplan	Rullering	2024		X			2025	Må revideres
Vedtekter barnehage 2024-2027			2024	X				2024	Under arbeid, kommer til politisk behandling
Vedtekter Fauna			2024					2027	Revideres
Vedtekter SFO 2024-2027			2024	X				2024	Intern prosess.